

УДК 379.85:338.48

Ганна Гапоненко

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Олена Євтушенко

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Ірина Шамара

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

ПЕРСПЕКТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ ДО «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ

Швидке зростання як міжнародних, так і внутрішніх поїздок, зростаюча тенденція подорожувати на більш далекі відстані за більш короткі періоди часу та перевага енергоємних видів транспорту, розміщення та видів діяльності збільшили енергетичну залежність туризму та внесок цього сектора у зміну клімату. Тим не менше результати «Доповіді про зелену економіку» наголошують на величезному потенціалі сектора у збереженні біорізноманіття (співвідношення вигод/витрат від 3 до 75). Такого високого співвідношення немає в жодному іншому секторі економіки та відкриває великі можливості скорочення втрати біорізноманіття [2].

Метою роботи є аналіз проблем екологізації та модернізації інфраструктури рекреації та туризму на основі програмних положень «зеленої» економіки.

Циркулярність, стале споживання та виробництво мають важливе значення для досягнення ЦУР, Паризької угоди, у тому числі

загальноєвропейських рамок екологізації економіки. Циркулярні технології становлять лише 8,6% у світі, незважаючи на їхню важливість для переходу до зеленої економіки [3]. Принципи циркулярності необхідні для стійкого відновлення після пандемії та війни в нашій країні. За словами екологів, війна пошкодила всі без винятку компоненти довкілля. Забруднено повітря, ґрунт, вода, пошкоджено значні площі землі, знищено рослини, зокрема, на заповідних територіях. Велику шкоду природі завдають пожежі, кількість яких збільшилася у рази.

ЮНЕП запровадила свій підхід до циркулярності, який наведено на рис. 1. Керівним принципом є скорочення під час проектування, що означає скорочення використання матеріалів та моделей споживання протягом усього життєвого циклу продуктів та послуг. Утилізація, ремонт, переобладнання, відновлення, повторне використання, скорочення, перепрофілювання та переробка – це відповідні циклічні процеси, що застосовуються до туристів, туристичних операторів та бізнесу, урядів, а також інших ключових зацікавлених сторін у ланцюжку створення вартості.

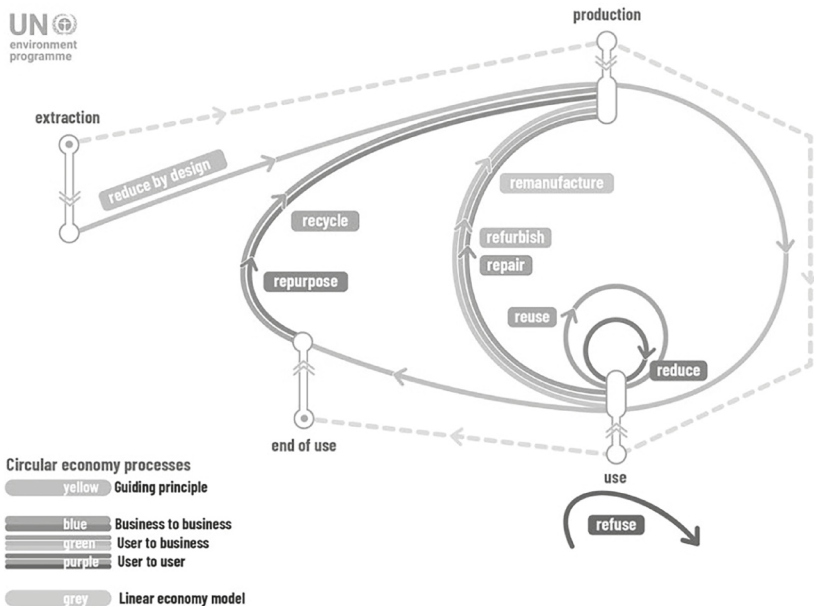

Рис. 1. Принцип циркулярності та підхід ЮНЕП [52]

Індустрія туризму слідувала традиційній лінійно-об'ємній моделі зростання, забезпечуючи позитивний економічний внесок у різні напрями на європейських ринках. Тим не менш, існує відчуття невідкладності пошуку нових стійких довгострокових моделей з адекватними стійкими стратегіями для компенсації негативних зовнішніх ефектів, спричинених туристичним сектором. Щоб таке зрушення відбулося, необхідно працювати по всьому ланцюжку створення вартості з усіма зацікавленими сторонами, де в моделях використовуються циклічний підхід і підхід, заснований на життєвому циклі, для підвищення стійкості продуктів та послуг.

Таким чином, ми пропонуємо наступні напрями «озеленення» сектору туризму в економіці України (рис. 2):

Рис. 2. Напрями «озеленення» туристичної галузі в економіці України

Стратегія переходу до «зеленої економіки» передбачає поетапний рух до суспільства постіндустріального типу, поліпшення довкілля на

основі формування нового технологічного способу виробництва та багатоукладної економіки за значної ролі держави.

Ключові слова: «зелена економіка», циркулярність, озеленення галузі туризму.

Список використаних джерел

1. Гапоненко Г. І. Проблеми та перспективи екологізації туризму в Україні / Гапоненко Г. І. Євтушенко О. В., Шамара І. М. // Проблеми економіки. – 2021. – № 1. – С. 4–10.
2. Назустріч «зеленій» економіці: доповідь ЮНЕП для владних структур [Електронний ресурс]. – URL: http://www.unep.org/greenconomy/Portals/88/documents/ger/GER_synthesis_ru.pdf/html.
3. Циркулярна економіка Розуміння концепції з метою вироблення плану подальших дій. Інформаційна записка ЮНЕП. 2020. [Електронний ресурс]. – URL: https://unece.org/fileadmin/DAM/trade/SCTCS_2020/BackgroundNote_CircularEconomy_Rus.pdf